

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22 067
104 22 STOCKHOLM

Ansökan om dispens från bestämmelser om förbud mot dumpning av snö från vinterväghållning i Stockholms stad

Sökanden

Stockholms stad genom dess trafiknämnd, org.nr. 212000-0142.

Saken

Ansökan om dispens för dumpning av snömassor i Saltsjön och Mälaren från Stockholms stads vinterväghållning.

Yrkanden

Stockholms stad, genom dess trafiknämnd, ansöker om dispens för som minst fem vintersäsonger från och med 2021 och det att ansökan beviljats att vid stora snöfall och när behov uppstår för att klara säkerhet och framkomlighet samt för samhällsnyttiga funktioner i främst innerstaden, tippa upp till sammanlagt 800 000 m³ snö per säsong i vattenförekomsterna Riddarfjärden, Strömmen och Lilla Värtan. Platserna för tippningen är desamma som vid tidigare ansökningar: Norr Mälarstrand, Stadsgården, Blasieholmen och Värtan.

Trafikkontoret ansöker även om möjlighet för att, i samråd med tillsynsmyndigheten, justera platsernas läge vid behov utifrån stadens utveckling. Trafikkontoret åtar sig att, i samråd med tillsynsmyndigheten, revidera och utföra ett kontrollprogram och att söka alternativa lösningar för snöhanteringen.

Vidare önskar Trafikkontoret förtydligande kring de villkor som finns i gällande dispens.

Bakgrund

Enligt 15 kap 31 § miljöbalken får ingen dumpa avfall inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. I samma kapitel 33 § anges att regeringen eller den myndighet som regeringen utser i det enskilda fallet kan medge dispens från förbudet om avfallet kan dumpas utan olägenhet för människors hälsa och miljön. Länsstyrelsen är den myndighet som kan medge dispens från förbudet.



Vid snörika vintrar måste snö från Stockholms innerstads gator, gång- och cykelbanor samt torg forslas bort för att staden ska kunna fungera. Detta görs för att samhällsnyttiga funktioner såsom gods- och persontransporter, kollektivtrafik, utryckningsfordon samt säkerhet för gång-, cykel- och övriga trafikanter ska kunna säkerställas. Stockholms stad har, genom trafikkontoret, sedan 2005 i flera beslut av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten och senast Länsstyrelsen innehaft dispens att dumpa snö vid särskilda tippningsplatser i Mälaren och Saltsjön.

Staden har trots utredningar och försök att finna alternativ i dagsläget inte några platser på land för att ta hand om snön från innerstaden. Snön kan inte läggas på landdeponier i eller nära innerstaden pga. platsbrist. Lagring av snö kräver stora ytor och beroende på väderförhållanden kan det dröja långt in på våren innan snön har smält. Att transportera snön till tippplatser i ytterstaden innebär långa och kostsamma transporter med tung trafik vilket staden strävar efter att minimera. Trafikkontoret har konstaterat att emissioner och störningar från transporterna utgör den största miljöpåverkan vid hanteringen av snön. Vinterväghållningen är därför helt inriktad på att endast transportera bort och tippa snö då det är absolut nödvändigt. Ytor och platser i närhet av vägar och andra platser som behöver snöröjas används så långt det är möjligt för att låta snön ligga kvar i närområdet och smälta på plats. Trots detta behöver staden vid vissa förhållanden tippa snö vid sjötippor.

Då snön smälter på plats omhändertas det vatten som uppstår av dagvattensystemet på samma sätt som om nederbörden skulle ha fallit som regn.

I ytterstaden kan snön, än så länge, tippas på lokalt belägna ytor på land där den sedan kan smälta. Konkurrensen om dessa ytor är dock stor främst på grund av den stora efterfrågan på platser att bygga nya bostäder på men också för att sådana ytor även konkurrerar med bl.a. evenemang, naturvård och möjligheten till friluftsliv och rekreation. Ökade krav på hög standard som snöfria gång- och cykelbanor och större konkurrens om gaturummet ställer än större krav på bortforsling av snön. Stockholm växer och förtätas, speciellt i ytterstaden, och i och med detta förväntas servicen i de mer stadslika miljöerna vara högre även vintertid.

Under de senaste elva åren har snö tippats under sju vintrar vid sjötipporna. Den senaste vintern då större mängder snö tippades 2016-2017 då ca 400 000 m³ tippades. Innan dess 2012-2013.

Tipplatser – Behov av förändrade lägen

Stockholm växer och förtätas och detta sker även i de inre delarna av staden. Detta innebär att två av stadens tipplatser med stor sannolikhet kommer att behöva flyttas till nya lägen. Tipplatsen på Blasieholmen flyttas tillfälligt till ett nytt läge pga. behov av att transportera bergmassor från utbyggnaden av den nya tunnelbanan. Exploateringskontoret utreder frågan om ny plats i samarbete med trafikkontoret och Stockholms Hamnar AB. Den nuvarande tipplatsen vid Värtan kommer sannolikt också att behöva flyttas då området exploateras. Nytt läge för denna plats kommer att utredas i projekten för den nya bebyggelsen. Trafikkontoret avser att inkomma med en ansökan om nya lägen för dessa platser när de nya lägena har utretts. Andra förändringar av lägen kan också bli aktuella.

Villkor i gällande dispens

I den nu gällande dispensen ställs villkor för verksamheten. Trafikkontoret menar att dessa villkor i delar är svåra eller omöjliga att följa med befintlig teknik och att efterlevnad av villkoren skulle innebära orimliga kostnader. Det gäller främst hur villkoren om att allt synligt skräp ska avlägsnas innan tippning men också övriga villkor som att främst nyfallen snö ska tippas. I dagsläget sker snöröjning maskinellt och ofta nattetid och att avskilja synligt skräp är därför inte möjligt. Utlastning av snö sker också i samband med servicedagar/nätter vilket innebär att utlastning tar upp till en vecka. Samt att trafikkontoret undviker att köra ut snö om snön kan smälta på plats.

Trafikkontoret får inför varje vinter förfrågningar om att få tippa snö vid stadens sjötippar från andra aktörer som sköter vinterväghållning av ytor och områden som inte är stadens. Detta gäller t.ex. Kungliga slottet, vissa ytor som förvaltas av Statens fastighetsverk och Trafikförvaltningen men även vissa andra aktörer inkommer med förfrågningar. I pågående exploateringar i stadens regi som t.ex. Slussenprojektet finns också behov av att omhänderta snö. Trafikkontoret önskar därför ett förtydligande av villkoret som berör vilka som får använda tipparna och om trafikkontoret kan tillåta vissa andra aktörer att tippa snö vid stadens sjötippar. Trafikkontoret önskar mot bakgrund av detta att länsstyrelsen särskilt beaktar och reviderar dessa i beredningen av denna ansökan för att skapa tydlighet och möjliggöra att villkoren kan följas.

Snötippning i en recipient kan påverka kvaliteten på ytvatten samt även halter av organiska ämnen och metaller i sediment.

Trafikkontoret genomför egenkontroll i form av provtagning av snö, ytvatten och tidigare även sediment vid tippplatserna i enlighet med de villkor som finns i gällande dispens. Kontrollprogrammet har utformats i samråd med tillsynsmyndigheten.

Resultaten från den beräknade påverkan på ytvattenförekomsterna orsakad av snötippning från vinterväghållningen visar att tippningen inte ger någon ytterligare försämring av vattenförekomstens status. För de kvalitetsfaktorer i recipienterna vars halter överstiger nivån för god kemisk och ekologisk status (fluoranten, benso(a)pyren, koppar och zink) är påverkan från snötippningen inte mätbar i recipient och obetydlig i förhållande till den naturliga årsvariationen. Tippningen av snö påverkar således inte möjligheten att uppnå god ytvattenstatus för någon av de berörda recipienterna.

Resultaten från uppmätta halter av ämnen i sediment visar att tippningen av snö inte ger någon försämring av vattenförekomstens status. Samtliga parametrar i restfraktionen, förutom antracen, uppvisar halter som understiger jämförvärden för sedimenten. Medelhalten för antracen överstiger precis gränsvärdet. Dock har halterna endast vid två tillfällen uppmätts i halter över laboratoriets rapporteringsgräns, varför medelvärdet sannolikt är överskattat. Uppmätta halter av antracen i ytvattnet har ej ökat och därmed bedöms antracen i restfraktionen ej påverka möjligheterna att uppnå god kemisk status i ytvattenförekomsterna.

Sammantaget kan trafikkontoret konstatera att snötippningen har mycket liten miljöpåverkan. En minskning av föroreningar i stadens snö har skett under de senaste 25 åren. Kontorets undersökningar visar att snön idag är relativt ren och inte påverkar ytvatten eller sediment negativt. Transporter av snön till alternativa platser skulle innebära en större miljöpåverkan i form av luftföroreningar och buller samt andra störningar och emissioner från transporterna. Snöhanteringen har därför kommit att mer och mer handla om att minimera transporterna och därmed miljöpåverkan från dessa. Som en del av kvalitetssäkringen och för att förhindra tjuvtippning av snö och annat material har rutiner för dessa utarbetats. Tippplatserna är stängda när ingen tippning sker och bemannade av personal då tippning sker. Information om bl.a. upptagningsområde, fordon och snömängder registreras vid varje tippningstillfälle.

Arbete för att hitta alternativa lösningar

Trafikkontoret följer och utvärderar nya lösningar och teknik för hantering av snö. Ett regelbundet erfarenhetsutbyte sker med våra nordiska grannländer som har samma problematik och situation som Stockholm vad gäller snöhantering och klimat. Trots det omfattande arbetet med att hitta alternativa lösningar finns i dagsläget inte några realistiska eller rimliga alternativ till dagens hantering.

Fortsatt arbete

Kontoret följer utvecklingen av teknik och metoder för att omhänderta snö och har besökt den snösmältningsanläggning som finns i Oslo vid flera tillfällen men bedömer att det inte är en lösning som i dess nuvarande form kan tillgodose stadens behov av omhändertagande av snö. Möjligheten att använda befintliga bergrum för snösmältning eller lagring har utretts i olika omgångar och frågan är fortfarande aktuell men beroende på lämpliga platser och finansiering. Andra lösningar studeras och under vintern 2016 genomförde trafikkontoret ett studiebesök i Toronto och Hamilton i Kanada där teknik och metoder för snöhantering studerades. Trafikkontoret har också bidragit med hjälp till ett företag som testar en ny teknik för att smälta snö med hjälp av fjärrvärme. Kontoret har, av juridiska skäl, inte möjlighet att stötta försöket ekonomiskt men avvaktar resultat för att kunna avgöra om tekniken är möjlig att använda och ekonomiskt försvarbar.

De eventuella alternativa lösningar som möjligen kan hittas måste analyseras med avseende på energi- och kostnadseffektivitet, miljönytta, miljöpåverkan och ställas mot den eventuella påverkan de har på vattenförekomsten.

Med hänvisning till pågående arbete för att finna alternativa lösningar och de utredningar och underlag som genomförts söker trafikkontoret dispens för minst fem vintersäsonger från och med att dispens medges och med början oktober 2021.

Underlag för ansökan bifogas i form av rapporten "Underlag för ansökan om dispens för tippning av snö, (Bjerking AB)" daterad 2020-11-10.

Trafikkontoret
Stadsmiljö

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 260 42
Växel 08-508 272 00
tomas.nitzelius@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Med vänlig hälsning



Bengt Stenberg

Avdelningschef Stadsmiljöavdelningen, Trafikkontoret

